

Kommunåterkoppling

2023

Trosa kommun

Elever i årskurs 7 och 9

"Det är ett bra sätt men det känns jobbigt att dela med sig av det man helst inte pratar om."

"Bra enkät med bra frågor. Förstår dock inte varför man behövde ha med längd och vikt men det var väl helt okej. Tror dock att många ljuger o skriver inte som det är. Och vill gärna veta vad ni ska göra med enkäten sen? När ska saker förändras ens?"

"Bra enkät med viktiga frågor. Kanske lite väl lång"

Tack vare att närmare 7 300 elever har svarat på Liv & Hälsa ung enkäten 2023 kan vi berätta hur unga i Sörmland mår.

Liv&Hälsa
ung

REGION
SÖRMLAND

Svarsfrekvenser

Antal och andel elever som svarat på

Liv & hälsa ung enkäten 2023

	Antal elever åk 7	Andel (%) elever åk 7	Antal elever åk 9	Andel (%) elever åk 9
Trosa	140	83	144	75
Sörmland	2 702	75	2 541	71

Bakgrund

Under våren 2023 genomförde Region Sörmland undersökningen för åttonde gången. I Sörmland erbjuds vart tredje år alla grundskolor och gymnasieskolor att delta i undersökningen Liv & hälsa ung. Sörmländska elever i årskurs 7 och 9 i grundskolan, årskurs 2 på gymnasiet samt elever i anpassad skola (ej det som tidigare benämndes träningskola) årskurs 7 till och med sista året på gymnasiet är de som besvarar enkäterna. Eleverna har besvarat enkäterna under skoltid. Av Sörmlands 66 skolor med elever i någon av dessa årskurser, deltog 60 i undersökningen.

Syftet med undersökningen är att beskriva ungdomarnas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

I 2023 års undersökningar har elever varit involverade under framtagandet av enkäten. De har gett förslag på nya frågor och svarsalternativ och förändringar av förklaringstexter. Tack vare elevernas hjälp har vi i år med fler frågor om bland annat trygghet.

Vad vet vi om barns och ungas hälsa och uppväxtvillkor?

Barn och unga i Sverige mår generellt sett bra och är nöjda med sina liv. Sedan 1990-talet har ungdomsgenerationen däremot haft en sämre hälsoutveckling än andra åldersgrupper, framförallt när det gäller den psykiska ohälsan. Vi vet också att barns och ungas uppväxtvillkor inte är jämlika, vilket gör att vissa löper större risk att råka ut för problem och ohälsa. En mindre grupp barn och unga lever dessutom under svåra förhållanden som går att härleda till deras livsvillkor och familjeförhållanden.

Hälsans bestämningsfaktorer

Hälsa innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och är en resurs hos individen. Hälsan påverkas av en rad olika förhållanden runt individen och är en förutsättning för ett väl fungerande samhälle. Inom folkhälsoarbetet används begreppet "hälsans bestämningsfaktorer". Bestämningsfaktorerna kan påverka hälsan positivt eller negativt, vilket benämns skydds- och riskfaktorer. En skyddsfaktor är en faktor som skyddar mot ohälsa eller problem medan en riskfaktor är en faktor som ökar risken för ohälsa eller problem. Skydds- och riskfaktorer finns på individ-, familje-, arbets- och samhällsnivå. Enstaka faktorer har begränsad effekt, däremot är chansen till ett friskt, gott och långt liv större när en person har flera skyddsfaktorer, även om man har en eller flera riskfaktorer.

Vad är en kommunåterkoppling?

I kommunåterkopplingen redovisas ett urval av resultat från Liv & hälsa ung undersökningen 2023. Kommunåterkopplingen redovisas årskursvis och innehåller resultat som har betydelse för elevernas hälsa och välbefinnande. Vår förhoppning är att kommunåterkopplingen är till nytta, till exempel i kommunens hälsofrämjande och förebyggande arbete.

Att tolka resultaten i tabellerna

På följande sidor redovisas resultaten från 2023 års Liv & hälsa ung undersökning för kommunen. Resultaten är uppdelade på tjejer och killar och visar även hur det ser ut för hela elevgruppen. De elever som svarat att de inte identifierar sig som tjej eller kille inkluderas i det sammantagna värdet. I tabellerna redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden. Varje årskurs redovisas separat. För årskurs 7 och 9 gäller redovisningen elever som går i skolan i kommunen, oavsett om de bor i kommunen eller inte (skolkommun). För årskurs 2 på gymnasiet gäller redovisningen den kommun eleven bor i (boendekommun).

Kommunåterkopplingens begränsningar och överväganden

I kommunåterkopplingen redovisas resultat på olika nivåer. För att skydda enskilda elevers svar redovisas inte resultat på frågor som baseras på färre än 30 elever. Kommuner med få elever bör vara uppmärksamma på att enstaka elevers svar motsvarar stora procentsatser. Till exempel om 3 elever av 30 röker, visar våra tabeller att 10 procent av eleverna röker. Detta gör att siffrorna bör tolkas med försiktighet.

Några frågor att fundera på när du läser tabellerna:

- Skiljer sig kommunen åt från länet?
- Finns skillnader mellan killar och tjejer?
- Vad kan eventuella skillnader bero på?
- Vad betyder resultaten för oss?
- Framträder ett mönster som gör att vi kan behöva arbeta särskilt med något område?

En förhållandevis stor del av kommunens gymnasieungdomar går i skolan utanför länet. Detta föra att resultaten inte kan anses spegla förhållandena för samtliga elever i årskurs 2 inom kommunen. Av detta skäl redovisas inte värdena för årskurs 2.

Årskurs 7

I tabellen redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden.

Teckenförklaring

K=Kommunen

L=Länet

Tabell 1. Resultat om skolan

Trosa kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om skolan</i>	K	L	K	L	K	L
Trivs mycket eller ganska bra i skolan	65	65	87	82	76	73
Går eller cyklar oftast till skolan, vår, sommar och höst	75	61	81	61	79	61
Har oftast eller alltid någon att vara med på rasterna	83	90	96	94	88	91
Har under de senaste 6 månaderna blivit mobbad någon gång i veckan eller oftare	5	4	3	4	5	5
Oftast eller alltid trygg på väg till eller från skolan	94	95	99	96	95	95
Oftast eller alltid trygg i skolan	92	89	100	94	95	91
Tycker att lärarna behandlar tjejer och killar lika	45	48	42	40	44	44
Känner sig ofta eller alltid stressad av skolarbetet	52	49	13	26	33	38
Har betyget F i ett eller flera ämnen	20	29	27	32	23	31
Får den hjälp man behöver i skolan	34	41	61	56	47	48

Tabell 2. Resultat om levnadsvanor

Trosa kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om levnadsvanor</i>	K	L	K	L	K	L
Äter frukost 4-7 dagar i veckan	64	64	87	82	76	72
Äter lunch 4-7 dagar i veckan	77	77	89	89	81	83
Dricker läsk eller annan dryck som innehåller socker så gott som dagligen eller oftare	16	16	17	15	16	16
Dricker energidryck så gott som dagligen eller oftare	3	9	3	8	3	8
Äter frukt eller bär så gott som dagligen eller oftare	31	33	38	43	35	38
Äter grönsaker så gott som dagligen eller oftare	47	52	58	61	53	56

Tabell 3. Resultat om levnadsvanor

Trosa kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om levnadsvanor</i>	K	L	K	L	K	L
Är stillasittande 4 timmar eller mer efter en skoldag	40	40	43	39	43	41
Är stillasittande 10 timmar eller mer under en helg	63	55	59	58	62	57
Vardagsmotionerar 30 min eller mer per dag	79	82	99	90	89	85
Tränar tre gånger i veckan eller oftare	44	47	72	65	58	55
Sover mindre än 8 timmar på vardagsnätter	63	55	32	40	48	48

Tabell 4. Resultat om tobak, alkohol och narkotika

Trosa kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om tobak, alkohol och narkotika</i>	K	L	K	L	K	L
Röker cigaretter dagligen eller ibland	5	3	1	2	3	3
Snusar dagligen eller ibland	9	4	4	5	7	5
Använder e-cigarett dagligen eller ibland	17	9	1	4	9	7
Har druckit alkohol	52	31	22	28	36	30
Tror att man vet eller vet säkert hur man får tag på narkotika	35	22	10	16	22	19
Har någon gång använt lustgas	3	4		4	1	4

”Jag tycker att enkäten innehåller många frågor. Jag förstår att mycket saker behöver kontrolleras om ni ska veta om man mår bra. Dock är det faktiskt inte alla ungdomar som mår dåligt, spelar hela dagarna och inte tränar! Det finns faktiskt de som tränar, är schysta och mår bra i allmänhet.”

Tabell 5. Resultat om hälsa

Trosa kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hälsa</i>	K	L	K	L	K	L
Mår bra eller mycket bra	39	57	85	86	61	71
Har bra eller mycket bra tandhälsa	71	79	73	74	73	75
Har känt sig glad i stort sett varje dag	38	48	83	73	60	60
Har känt sig lugn eller avslappnad mer än en gång i veckan	51	56	89	83	70	69
Har känt sig stressad mer än en gång i veckan	65	60	21	28	43	44
Har känt sig ängslig eller orolig mer än en gång i veckan	41	33	6	12	23	23
Har huvudvärk (ej migrän) mer än en gång i veckan	31	23	4	7	18	16
Har haft värk i axlar/skuldror/nacke mer än en gång i veckan	18	18	4	10	12	15
Har övervikt	8	13	16	19	12	16

Tabell 6. Resultat om delaktighet och trygghet

Trosa kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om delaktighet och trygghet</i>	K	L	K	L	K	L
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på dagen	95	95	100	96	98	95
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på kvällen/natten	77	72	95	89	86	80
Oftast eller alltid trygg på nätet	79	87	98	94	87	90
Ganska eller mycket orolig för att klimatförändringarna ska påverka livet	40	29	17	14	29	22

Tabell 7. Resultat om hem, fritid och relationer

Trosa kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hem, fritid och relationer</i>	K	L	K	L	K	L
Kan alltid lita på sina föräldrar/vårdnadshavare när det verkligen gäller	71	76	93	91	82	83
Trivs i området där man bor	80	75	90	87	85	80
Trivs ganska eller mycket bra med livet just nu	74	78	98	93	86	85
Har minst en kompis att prata "om allt" med	86	84	86	86	85	85
Ser ljust eller mycket ljust på framtiden	60	63	88	79	73	70
En eller båda föräldrar/vårdnadshavare är arbetslös eller långtidssjukskriven/har sjukersättning	25	16	8	13	15	14
Är ganska eller mycket orolig för sin familjs ekonomi	28	15	4	9	16	13
Är ganska eller mycket nöjd med sin fritid	63	74	86	90	75	81
Är med i någon förening eller organisation	53	54	58	57	56	55
Läser böcker för nöjes skull några gånger i veckan eller oftare	24	32	23	24	25	28

Tabell 8. Resultat om sociala medier och internet

Trosa kommun åk 7 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om sociala medier och internet</i>	K	L	K	L	K	L
Anser att sociala medier stärker mina relationer med kompisar	65	60	57	58	60	59
Känner sig sämre än andra vid användning av sociala medier	14	17	3	7	9	13
Har under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för trakasserier på sociala medier	41	32	6	17	24	25
Har blivit kontaktad mot sin vilja via sociala medier för att prata om sex	37	25	9	11	23	18
Har snattat	31	21	25	26	27	24
Har avsiktligt slagit någon	44	32	35	42	39	38
Har blivit tafsad på eller tvingats ta på någon på ett sexellt sätt	27	21	1	7	15	14
Har blivit slagen av någon vuxen i min familj	11	10	1	5	6	8

Årskurs 9

I tabellen redovisas andelar (%) för tjejer, killar och totalt uppdelat på kommunens (K) och länets (L) värden.

Teckenförklaring

K=Kommunen

L=Länet

Tabell 1. Resultat om skolan

Trosa kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om skolan</i>	K	L	K	L	K	L
Trivs mycket eller ganska bra i skolan	59	59	80	77	65	67
Går eller cyklar oftast till skolan, vår, sommar och höst	57	49	56	50	54	50
Har oftast eller alltid någon att vara med på rasterna	95	91	96	94	93	92
Skolkar aldrig	58	63	75	70	66	65
Har under de senaste 6 månaderna blivit mobbad någon dag i veckan eller oftare	4	5	0	4	4	5
Oftast eller alltid trygg på väg till eller från skolan	100	94	98	95	98	94
Oftast eller alltid trygg i skolan	90	88	94	93	90	90
Det är bra stämning på skolan	29	32	24	45	26	38
Tycker att lärarna behandlar tjejer och killar lika	34	45	25	37	30	40
Känner sig ofta eller alltid stressad av skolarbetet	74	69	45	41	63	55
Har betyget F i ett eller flera ämnen	31	31	27	34	30	32

Tabell 2. Resultat om levnadsvanor

Trosa kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om levnadsvanor</i>	K	L	K	L	K	L
Äter frukost 4-7 dagar i veckan	54	60	82	68	65	64
Äter lunch 4-7 dagar i veckan	61	79	95	91	75	85
Dricker läsk eller annan dryck som innehåller socker så gott som dagligen eller oftare	20	19	16	24	19	22
Dricker energidryck så gott som dagligen eller oftare	17	18	9	22	14	21
Äter frukt eller bär så gott som dagligen eller oftare	32	35	39	38	36	37
Äter grönsaker så gott som dagligen eller oftare	51	57	61	60	54	58

Tabell 3. Resultat om levnadsvanor

Trosa kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om skolan</i>	K	L	K	L	K	L
Är stillasittande 4 timmar eller mer efter en skoldag	46	45	47	45	45	46
Är stillasittande 10 timmar eller mer under en helg	71	63	59	63	68	63
Vardagsmotionerar 30 min eller mer per dag	80	76	89	88	82	81
Tränar tre gånger i veckan eller oftare	42	39	66	61	53	50
Sover mindre än 8 timmar på vardagsnätter	72	68	59	59	67	64

Tabell 4. Resultat om tobak, alkohol, narkotika och spel om pengar

Trosa kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om tobak, alkohol, narkotika och spel om pengar</i>	K	L	K	L	K	L
Röker cigaretter dagligen eller ibland	13	11	6	8	11	10
Snusar dagligen eller ibland	12	12	8	16	11	15
Använder e-cigarett dagligen eller ibland	22	19	8	13	16	16
Har under de senaste 12 månaderna druckit alkohol	62	45	25	37	46	42
Har under de senaste 12 månaderna druckit alkohol så man känt sig berusad/full*	67	60		56	66	59
Tror att jag vet eller vet säkert hur jag får tag på narkotika	48	33	32	32	41	33
Har använt narkotika	5	9	4	8	6	9
Har använt lustgas	3	5	4	6	4	6
Har under de senaste 12 månaderna spelat om pengar en gång i månaden eller mer?		1	9	9	5	6

* Andel av de som druckit alkohol

Tabell 5. Resultat om hälsa

Trosa kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hälsa</i>	K	L	K	L	K	L
Mår bra eller mycket bra	45	53	78	79	58	65
Har bra eller mycket bra tandhälsa	69	77	86	73	76	74
Har känt sig glad i stort sett varje dag	45	43	53	60	49	51
Har känt att "jag duger precis som jag är" mer än en gång i veckan	44	46	67	70	53	58
Har känt sig lugn eller avslappnad mer än en gång i veckan	51	52	71	76	57	63
Har känt sig stressad mer än en gång i veckan	80	72	39	41	64	57
Har känt sig ängslig eller orolig mer än en gång i veckan	48	47	20	20	38	34
Har huvudvärk (ej migrän) mer än en gång i veckan	26	32	14	13	22	23
Har haft värk i axlar/skuldror/nacke mer än en gång i veckan	23	22	12	15	20	19
Har övervikt	11	12	15	19	13	16

Tabell 6. Resultat om delaktighet och trygghet

Trosa kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om delaktighet och trygghet</i>	K	L	K	L	K	L
Tycker att man i allmänhet kan lita på de flesta människor	34	26	54	40	43	33
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på dagen	93	94	96	95	93	94
Oftast eller alltid trygg i mitt bostadsområde på kvällen/natten	73	70	94	87	81	78
Oftast eller alltid trygg på nätet	87	80	85	92	86	86
Ganska eller mycket orolig för att klimatförändringarna ska påverka livet	41	36	13	18	32	28

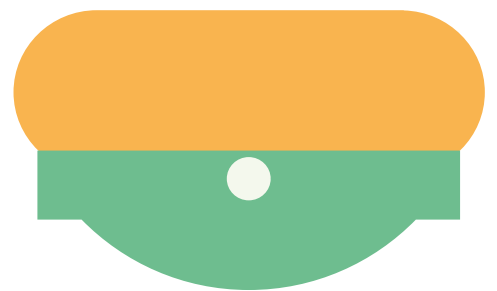
Tabell 7. Resultat om hem, fritid och relationer

Trosa kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om hem, fritid och relationer</i>	K	L	K	L	K	L
Kan alltid lita på sina föräldrar/vårdnadshavare när det verkligen gäller	76	80	92	88	82	83
Jag trivs i området där jag bor	72	72	84	83	76	77
Trivs ganska eller mycket bra med livet just nu	82	76	93	88	85	81
Har minst en kompis att prata "om allt" med	82	84	93	83	85	83
Ser ljust eller mycket ljust på framtiden	59	61	74	74	64	66
En eller båda föräldrar/vårdnadshavare är arbetslös eller långtidssjukskriven/har sjukersättning	13	15	9	15	11	16
Är mycket eller ganska orolig för sin familjs ekonomi	14	19	6	12	11	16
Är mycket eller ganska nöjd med sin fritid	68	69	90	84	76	76
Är med i någon förening eller organisation	39	41	38	53	39	47
Läser böcker för nöjes skull några gånger i veckan eller oftare	25	27	13	18	21	23

Tabell 8. Resultat om sociala medier, våld och brott

Trosa kommun åk 9 Liv och hälsa ung 2023	Tjejer		Killar		Totalt	
	K	L	K	L	K	L
<i>Resultat om sociala medier, våld och brott</i>	K	L	K	L	K	L
Anser att sociala medier stärker mina relationer med kompisar	69	62	60	58	65	60
Känner sig sämre än andra vid användning av sociala medier	20	19	5	9	15	14
Är orolig att missa något om man inte är aktiv på sociala medier	58	52	15	25	38	38
Har under de senaste 12 månaderna blivit utsatt för trakasserier på sociala medier	33	27	8	17	24	22
Har blivit kontaktad mot sin vilja via sociala medier för att prata om sex	31	36	7	14	22	25
Har under de senaste 3 månaderna sett porr på internet	12	15	56	58	31	37
Har snattat	34	30	25	36	32	34
Har aviktligt slagit någon	27	31	33	48	32	40
Har blivit tafsad på eller tvingats ta på någon på ett sexellt sätt	21	28	10	12	18	21
Har blivit slagen av någon vuxen i min familj	7	14	6	9	8	12

”Jag tycker att det är onödigt att vi gör denna. För att det blir aldrig någon skillnad. Om alla barn i en skola svarar att dem mår dåligt kommer skolan inte göra något. Så skolan måste fixa detta. För att om ett barn känner att man inte kan göra någon skillnad har skolan misslyckats.”

Region Sörmland arbetar för varje människas rätt till god hälsa, kultur och utbildning. Alla människor har lika rättigheter och bemöts utifrån sina förutsättningar.

Resultat från Liv & hälsa ung används som underlag för regionens och kommunernas arbete med barn och ungas livsvillkor, levnadsvanor och hälsa.

Exempel på hur tidigare resultat använts

En skola hade många elever som mådde psykiskt dåligt. Detta ledde till att elevhälsan gjorde en satsning på psykisk hälsa i skolan.

Vid planering och uppföljning av drogförebyggande arbete.

Som underlag för uppstart av samtalsmottagningar för unga som inte mår bra.

Vill du veta mer om enkätundersökningen,
titta på Liv & hälsa ungs webbplats
<https://utvecklasormland.se/lhu>

Rapporten är sammanställd av arbetsgruppen
för Liv & hälsa ung i Region Sörmland.
Livohalsa@regionsormland.se